

A közszolgálat botránya

Meddig kell még (a nemzeti főadón) látnunk a Nap-kele elfogult, amatőr műsorát?

CSONTOS JÁNOS

Mádl Ferenc a fontos dolgokban kemény ember. Amint nem tudott megbarátkozni a gondolattal, hogy az ország házában magas állami kitüntetést nyújtson át a pufajkában szocializálódott Horn Gyulának, következetesen megvétózta a Nap-kele állami kitüntetését is. A legfőbb közjogi méltóságnak nem szabad felmagasztalni egy politikai műsort, amely nemcsak szélsőségesen megosztó, hanem a médiahatóság is visszatérően elmarasztalja. Pedig a félreállítás előtt lévő, gyanútlan, „gyárilag naiv” Medgyessy Péter olyan jól kigondolta a születésnap ajándékot! Gyárfás Tamásék kiemelten biztosítják a kormány PR-szereplési lehetőségeit: nosza, jutalmazzuk meg őket! Sőt még előzékenyen halasszuk is el az aktust Szent István napjáról az olimpia utánra, mert akkor a producernek éppen úszószövetségi vezetőként van halaszthatatlan elfoglaltsága az Akropolisz tövében. A meghívók kimentek, a büfét megrendelték, de hiába. Az államfő megmakacsolta magát. Aztán meg elsodorta az egészet a háztáji kormányválság: nemcsak olyan nincs, aki átvehetné az elismerést, de jószereivel olyan sem, aki a kabinet részéről átadhatná.

A Nap-kelet azonban a jelek szerint kitüntetés nélkül is kitüntetett figyelem övezi. Nemrég például annak vettük híré, hogy a műsort újfent bepanaszolták az ORTT-nél – ezúttal a hét végi húzása miatt. A különzsebre dolgozó produkció a Magyar Televízió műsoridejét úgy használta fel közszolgálatinak álcázott reklámra, ami még az Angol utcában is példátlan arcátlanság. Ismeretes, hogy a köztvé már eddig is komoly bírságot fizetett többször is amiatt, mert a reggeli-délutáni albérlő túlzottan lazán kezeli a törvény által előírt reklámidőkvótákat – ezek után azonban Rudi Zoltán tévéelnöknek haladéktalanul fel kellene bontania a Gyárfás-céggel kötött szerződést. A szóban forgó műsorblokk moderátora Verebes István, a két lábon járó összeférhetlenség volt, aki párhuzamosan humorizálhat a kereskedelmi és közszolgálati adókon, miközben főállásban „a felvidéki magyarság bástyája”, amint az egyik lap – minden ironia nélkül – révkomáromi színházi missziója nyomán nevezte. Nos, Bástya úr ezúttal a Boss cég divatbemutatóját moderálta, de úgy, hogy sem képen, sem hangban semmi nem utalt a nyilvánvaló reklámra.

Ez azonban még csupán egyszerű lopás: cinikus svindlikkel kivenni a pénzt a csodhatáron egyensúlyozó köztvé zsebéből. De nézzük magát a terméket. Hadd értek egyet ezúttal György Péter esztétával, hogy szakmailag innen már nem lehet mélyebbre menni – úgyhogy a mesterségbeli nivóval nem is foglalkoznék, csupán a közéleti vetülettel. Vegyük például a keddi napot, amikor Bánó András volt a moderátor, s a Nap-kele a műsor minden gyógyíthatatlan betegségét töményen produkálta. Bánó szintén a két lábon járó összeférhetlenség, hiszen mint a Ringier-konzern zászlóshajójának, a piacvezető Blikknek a főszerkesztő-helyettese még vendégként is csak megszorításokkal tehetné be a lábát egy közszolgálati tévétúdióba – akárcsak főnöke és moderátortársa, a Blikk-főszerkesztő Pallagi Ferenc. Remélhetőleg Rudi Zoltán, ha eljön az ideje, be tudja majd mutatni (a korábbi végkielégítésének maradéktalan visszafizetését igazoló papír mellett) azt a reklámszerződést is, amelynek értelmében a köztvé a Blikket két vezetőjén keresztül hetente nyolc-tíz órán át reklámozza. Ha nem tudja bemutatni, akár évtizedekig is eltarthat majd a különbözet részletekben történő kiegyenlítése.

Első felvonás. Bánó a nyilashisztéria kapcsán az új generációs Gusztos Pétert és a fideszes Révész Máriuszt ülteti a Szaunába. Egy darabig a szokott koreográfia szerint folyik az egymás mellett való

elbeszélés, az álláspontok a valóság gyökeresen eltérő értelmezése miatt nem közelednek. Míg egy ponton Révész azt találja mondani: mégiscsak furcsa, hogy a közszolgálati híradóban csupán a negyedik hír volt az, hogy a költségvetés augusztusra kimerítette az egész évre tervezett hiányt, miközben vezető hírré avanszált Bácsfi Diána ámokfutása. Bánó itt kiesik szerepéből, és nekirent Révésznek. Magából kikelve érvel, hogy egy párt ne szóljon bele a közszolgálati műsorok szerkesztésébe; mellékesnek tekintve, hogy pusztá furcsállásról volt szó, ráadásul nem az ellenzék szokott hírigazgatók alkalmasságáról megnyilatkozni vagy az ideálisnak tartott tévéelnök üzenet-rögzítőjére rábeszélni. A párbeszéd ettől fogva Révész és Bánó között folyik, úgyhogy Gusztos egy idő után jelzi: ő is itt van ám. De gyakorlatilag fölöslegesen.

Második felvonás. A stúdió vendége Eörsi István, akit a bíróság személyiségi jogi perben elítélt, mert Schmidt Mária történést nagy nyilvánosság előtt alaptalanul züllöttnek és történelemhamisítónak nevezte. Eörsi – Bánó asszisztálásával – gyakorlatilag megismétli vádjait, amelyektől a bíróság eltiltotta; sőt az ismétlésben még az összekötő szöveget felmondó hölgy is ezt sajkózza. Amikor Eörsi a vélemezett történelemhamisítást részletezi, a rendező folyton bevágja az előtérben várakozó Schmidt Máriát: nézzetek, ő az, aki hamisít. Schmidt Mária a saját jelenése során ennek ellenére meglepően higgadt. Nem követi a viszonszertegető Pető Iván példáját a fékezhetetlen agyú Eörsivel szemben, csupán finoman emlékeztet rá: Eörsi nem történész, nem kompetens szakmai kérdésekben. Az úgy a lovgiasság szabályai szerint le is zajlana, ha Schmidt nem nyitna új témát: vajon hogy volt képes Bánó ennyire kiesni moderátori szerepéből? Bánó nem szokta meg, hogy a céltábla vissza is lőhet. Leizzad, holott ezt a szaunát nem is fűtik. (Tudjuk a muszterügy óta, hogy nála ez nem jó jel.) Valósággal megsemmisül: végletesen pártos és elfogult volt, s már megint rajtakapták.

Harmadik felvonás. Bánónak még vissza kell jönnie a szegedi kórházügyben az új főorvossal, de már nem érdekli: nem képes felállni a padlóról a megrendítő ütés után. Szórakozottan visszakérdez például, hogy tényleg kötelező-e az orvosoknál a kamarai tagság – ennek nem ismerete az újságíró-iskolák felvételijén is bukta-tó tényező volna. Nem érdekli, amit a főorvos mond, hogy az orvosi ügyletek mai rendszeréért nem az orvosok, hanem az egészségügy szabályozása, lényegében a kormány a felelős – neki bűnbak kell. Aki hibázott, bűnhődjön – követeli inkvizítori hévvel, miközben (további összeférhetlenségként) elfelejti megemlíteni: a tragikus módon elcserélt szegedi áldozat a Nap-kele korábbi moderátorának apósa.

Negyedik felvonás. A katasztrofális nap után Gyárfásnak nyilván le kellene vennie Bánót a képernyőről; de ő se különb. Széchy Tamás elhunya ürügyén a stúdióba invitálja az úszópápa bajnok tanítványait. (Immár a sokadik összeférhetlenség: Gyárfás az úszók elnöke. Ilyen alapon a kajakozókat Baráth Etelének, a vívókat Gémes Györgynek kéne faggatnia.) Bevág egy archív interjúfelvételt 1999-ből, amelyben arról van szó, ütötte-e Széchy strandpapuccsal vagy mással a tanítványait. A halála másnapján! Arról a Széchyről, akit tanítványai kapcsán méltatlan vádak értek, amelyeket kegyeleti és ízlésbeli okokból itt nem részleteznék. A zokogó Hargitay András meg is jegyzi: nem ezt kellett volna előbányászni. En sarkosabban fogalmaznák. Gyárfásnak soha nem volt ízlése, de ezúttal (ráadásul úszóvezetőként is!) kegyeletstést követett el.

A Nap-kele menthetetlen: a műsor pártos és teljességgel elfogult, készítői és moderátorai nagyrészt összeférhetetlenek. A Nap-kele a közszolgálat, az a szakma botránya.

Meddig kell még (a nemzeti főadón) látnunk?